

Hotărârea CNCD privind afirmațiile care încalcă dreptul la demnitate al femeilor

Hotărârea nr. 224 din 24 aprilie 2013

Dosar nr.: 51/2013

Petiția nr.: 566 din 30 ianuarie 2013

Petentă: V.A.C.

Reclamat: G.B.

Obiect: afirmații care încalcă dreptul la demnitate al femeilor

I. Numele, domiciliul și sediul părților

[...]

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta consideră că reclamatul în mod repetat a făcut afirmații care încalcă dreptul la demnitate al femeilor.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate pentru data de 12 martie 2013 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD). Petentei i-au fost solicitate probe în susținerea celor afirmate.

3.3. La audierile din data de 12 martie 2013 s-a prezentat petenta și a depus la dosar înscrisuri privind afirmațiile reclamatului. Cu ocazia audierii s-a invocat din oficiu excepția tardivității privind faptele anterioare datei de 30 ianuarie 2012.

3.4. Prin Adresa nr. 1981 din 21 martie 2013 CNCD a comunicat reclamatului punctul de vedere al petentei, solicitând concluzii scrise. Reclamatul nu a depus la dosar concluzii scrise.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petenta, prin petiția înregistrată la CNCD cu nr. 566 din 30 ianuarie 2013, arată că reclamatul a utilizat cuvinte care încalcă dreptul la demnitate al femeilor.

4.2. Susținerile reclamatului

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că reclamatul a folosit cuvinte cum ar fi „pufuleț”, „față de hoț de buzunare”, „idioată” etc. la adresa unor femei, iar la adresa petentei a afirmat că este „femeie de doi lei”, totodată s-a referit la ea prin afirmația „femeile cu balcoane scoase care îl slujesc pe Satana”.

5.2. Colegiul director admite excepția de tardivitate invocată din oficiu cu ocazia audierii, față de faptele reclamatului anterioare datei de 30 ianuarie 2012, având în vedere art. 20 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000 care prevede: „Persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei”.

5.3. Colegiul director se va pronunța doar cu privire la afirmațiile la adresa petentei, având în vedere faptul că petenta nu poate reprezenta în fața CNCD, fără mandat, alte persoane, chiar dacă ar reprezenta o asociație (în acest sens petenta nu a depus probe la dosar), conform art. 28 alin. (2) al O.G. nr. 137/2000, care prevede: „Organizațiile prevăzute la alin. (1) au calitate procesuală activă și în cazul în care discriminarea aduce atingere unei persoane fizice, la cererea acesteia din urmă”. Colegiul director constată că afirmațiile „pufuleț”, „față de hoț de buzunare”, „idioată” etc. au fost făcute la adresa unor persoane și nu, în general, la adresa femeilor.

5.4. Astfel, obiectul cauzei rămâne afirmația reclamatului privind petenta: „femeile cu balcoane scoase care îl slujesc pe Satana”.

5.5. O.G. nr. 137/2000 la art. 2 alin. (1) prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și *cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice*”.

5.6. Astfel, se poate considera discriminare:

- o diferențiere;
- bazată pe un criteriu;
- care atinge un drept.

5.7. Colegiul director, analizând afirmația care face obiectul cauzei, constată că petentul a făcut o referire generală la femei, utilizând o remarcă sexistă („balcoane”), considerând că femeile care au „balcoanele” scoase, slujesc Satana.

5.9. Afirmația atinge dreptul la demnitate, garantat de Constituția României.

5.10. Conform art. 15 al O.G. nr. 137/2000, „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o

anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

5.11. Se poate constata că afirmația a fost făcută în public, și vizează atingerea demnității, creează o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare la adresa petentei dar și la adresa femeilor în general. România nu este un stat unde femeile ar trebui să poarte vâl, să-și acopere toată suprafața corpului, iar femeile fără batic sau cu decolaj nu pot fi considerate în public slujitorii Satanei. Astfel sunt incidente și prevederile art. 15 al O.G. nr. 137/2000.

5.12. În consecință, afirmația „femeile cu balcoane scoase care îl slujesc pe Satana” reprezintă o discriminare conform art. 2 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000 – reprezentând o deosebire pe bază de gen care atinge dreptul la demnitate –, coroborat cu art. 15 al O.G. nr. 137/2000 – fiind o faptă manifestată în public care vizează atingerea demnității, crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare, ofensatoare, îndreptată atât împotriva petentei, dar și împotriva femeilor.

5.13. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de Convenția europeană a drepturilor omului, în continuare Convenția) prevede, la art. 10 alin. (2), limitarea libertății de exprimare: „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care Convenția subliniază: „comportă îndatoriri și responsabilități”.

5.14. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat în mod repetat prin jurisprudența sa că exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (*Handyside c. Regatului Unit*, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, §49; *Glimmerveen și Hagenbeek c. Olandei*, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979); astfel, libertatea de exprimare nu protejează expresii care, în mod gratuit, ofensează alții sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care nu contribuie la nicio formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane (*Otto-Preminger-Institute c. Austriei*, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, §49; *Wingrove c. Regatului Unit*, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, §52; *Gündüz c. Turciei*, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, §37).

5.15. Decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 C.pen., îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit – simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. – faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția *de facto* a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă

imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme”.

5.16. În consecință afirmațiile reclamatului nu sunt protejate de libertatea de exprimare.

5.17. Conform art. 26 alin. (1) la O.G. nr. 137/2000, „Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 400 lei la 4.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 600 lei la 8.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate”.

5.18. Colegiul director a decis aplicarea amenzii contravenționale în valoare de 600 lei.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția de tardivitate față de faptele reclamatului anterioare datei de 30 ianuarie 2012, conform art. 20 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000;

2. Afirmația „femeile cu balcoane scoase care îl slujesc pe Satana” reprezintă o discriminare conform art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 al O.G. nr. 137/2000;

3. Aplicarea amenzii contravenționale în valoare de 600 lei față de reclamatul G. B..

4. Clasarea dosarului;

5. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Administrației Finanțelor Publice sector 1 București pentru plata amenzii.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Administrația Finanțelor Publice Sector 1 (Trezoreria sector 1 București), dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

[...]

Membrii Colegiului director prezenți la ședință: Asztalos Csaba Ferenc, Bertzi Theodora, Cazacu Ioana, Haller Istvan, Lazăr Maria, Stanciu Claudia, Vasile Alexandru Vasile.